

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Університет Афійон Косатепе (Туреччина)
Університет економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**«Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні
в умовах сучасних освітніх реалій»**

21-22 березня 2024 року

Біла Церква – 2024

УДК 378-027.543(477)-029:80:34

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 21–22 березня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 199 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор;
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор;
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор;
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук, доцент;
Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент;
Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, доцент;
Погоріла С.Г., канд. пед. наук, доцент;
Боньковський О.А., ст. викладач;
Любимова Ю.С., канд. філол. наук, доцент;

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук, доцент

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій» (21–22 березня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

©БНАУ, 2024

СЕКЦІЯ 5

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ

УДК 159.922:159.93

КОВАЛЬЧУК І.В., канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри публічно-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ЕКОНОМІЧНА ДЕПРИВАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ФАКТОР ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. За останнє десятиліття сумна реальність полягає в тому, що розрив у доходах громадян збільшився. Освітні та наукові результати є однією з ключових сфер, на яку впливають доходи працівників. Поширеність, глибина, тривалість і період економічної депривації науково-педагогічних працівників впливають на рівень та якість вищої освіти та науки разом із характеристиками досяжності цілей сталого розвитку. Саме тому дане питання потребує глибокого аналізу та дослідження з метою пошуку інструментів уникнення кризових явищ в освіті та науці.

Ключові слова: економічна депривація, наука, освіта, науково-педагогічні працівники, професійна діяльність.

Більшість дослідників-психологів підкреслюють, що психічна депривація негативно впливає на розвиток і життя людини. Так, перші дослідники психічної депривації Дж. Лангмейєр і З. Матейчек довели, що наслідки психічної депривації проявляються насамперед у тому, що людина через тривале незадоволення своїх потреб стає нездатною до адаптації звичних, бажаних і типових ситуацій певного прошарку суспільства; по-друге, неможливість задовольнити певні важливі потреби призводить до різноманітних морально-психологічних відхилень у поведінці та діяльності людини [2]. Вони використовують широку семантику депривації та її похідних («деприваційне ураження», «деприваційний досвід», «наслідки депривації», «деприваційний синдром» тощо) [2, с. 22-24].

Доведено, що повна або часткова ізоляція індивіда від суспільства, його нездатність задовольняти соціальні та економічні потреби, необхідні для його нормальної життєдіяльності та розвитку, в основному зумовлюють недорозвинення, недостатню навченість або руйнування складових психічних процесів, психічних властивостей і психічних утворень, які знижують ефективно та якісне психічне функціонування суб'єкта та призводять до змін у розвитку, поведінці та діяльності [1; с.8].

Відомо, що науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів України за рівнем офіційного доходу (заробітної плати) належать до категорії малооплачуваних, що ставить їх на нижчі щаблі суспільної ієрархії. Це означає, що науково-педагогічні працівники не можуть належним чином задовольнити власні

матеріальні потреби через незадовільний соціально-економічний стан і мізерну заробітну плату [3; 5-6].

Суб'єктивна бідність науково-педагогічних працівників визначається наявним матеріальним розшаруванням в українському суспільстві. При цьому щоденно існує загроза залишитися без роботи (у багатьох навчальних закладах постійно відбуваються структурні зміни, скорочення тощо). Незадоволення матеріальних потреб змінює економіко-педагогічну поведінку науково-педагогічного працівника, його мотивацію щодо професійної діяльності, порушує баланс емоційної та раціональної складових.

Оскільки своєю професійною діяльністю науково-педагогічний працівник не може задовольнити економічні потреби, то, з одного боку, його значимість знижується, а з іншого – відсувається на друге місце в ієрархії цінностей. Знайти добре оплачувану роботу або додатковий заробіток необхідно, щоб фінансово підтримувати себе та свою родину [4; с. 246].

Економічна депривація, яку відчувають наукові та освітні працівники, суттєво впливає на спрямованість їх професійної діяльності. Певним чином це спонукає їх до переоцінки свого ставлення до професійної діяльності, стосунків з колегами та студентами, зміни ціннісних орієнтацій, у результаті чого вектор зміщується від фокусу на бізнесі до фокусу на собі та взаємодії зі студентами. .

Вченими-психологами доведено, що економічна нестача науково-педагогічних працівників спричиняє їх емоційне виснаження, деперсоналізацію та зниження особистих досягнень, тобто професійну деформацію, що безумовно негативно впливає на результат їх роботи.

З метою попередження й усунення негативних наслідків економічної депривації науково-педагогічних працівників на результативність їх професійної діяльності варто у закладах освіти запроваджувати тренінги профілактики емоційного вигорання, мотивації саморозвитку, самоконтролю, досягнення успіху, адаптацію до наявних соціально-економічних умов тощо; на державному рівні та рівні органів місцевого самоврядування пропонувати соціально-економічну підтримку науково-педагогічним працівникам – пільгові іпотечні програми, медичне страхування, санаторно-курортне лікування тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гошовський Я. Основні вектори науково-психологічного вивчення феномену депривації. Психогенеза особистості: норма і девіація : зб. наук. статей і тез ; гол. ред. Я. Гошовський. Луцьк : Вежа, 2020. С. 6 – 11.
2. Лангмейер Й., Матейчек З. Психічна депривація в дитячому віці. Прага: Авіценум, Медичне видавництво, 1984. 335 с.
3. Терлецька Ю. М. Вплив соціальної та економічної депривації науково-педагогічних працівників на їх професійну діяльність : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Терлецька Ю. М. ; Нац. ун-т "Острозька академія". - Острог, 2014. - 16 с.
4. Шмарова Н. Економічна депривація як негативний чинник психогенези особистості : теоретичний ракурс проблеми. Психологія : реальність і перспективи. Збірник наукових праць РДГУ. 2020. Випуск 14. С. 244 – 250.

Беценко Т.П. До питання про викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» у різнопрофільних ЗВО.....	109
Карпенко С.Д. Українська народна казка в інтернет мережі: сучасний стан та перспективи розвитку.....	112
Римар Н. Ю. Структура макрополя «література» в епістолярних текстах Лесі Українки.....	115
Бурковська Т. М. Зінчук Р. С. Пунктуаційна культура неповних речень у виданні «Вісник Демидівщини».....	118
Шульська Н. М. Лінгвістична культура сучасного медійника: пунктуаційний рівень.....	120

СЕКЦІЯ 5

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ

Ковальчук І.В. Економічна депривація науково-педагогічних працівників як фактор їх професійної діяльності.....	123
Бровко Н.І. До питання відповідальності за корупційні прояви у сфері вищої освіти.....	125
Сімакова С.І. Здобуття вищої освіти засудженими в місцях позбавлення волі.....	127
Пахомова А.О. Особливості академічної мобільності здобувачів правників.....	129
Малишко І. В. Права дітей на освіту в Україні в умовах військового стану.	131
Макарчук В.В. Інформаційно-аналітична підтримка Національної поліції України у сфері національної безпеки.....	133
Сидоренко В. В. До питання нормативно-правового регулювання забезпечення академічної доброчесності в системі вищої освіти України.....	135
Тимощук О.Г. Виклики вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану в Україні.....	138
Сапон-Аблязова Л.В. Закон «Про застосування англійської мови в Україні»: нові виклики для вищої школи.....	140
Сокиринська О.А. Імунітет цивільних осіб у міжнародному гуманітарному праві.....	142
Рубльов В.І., Рубльова Р.І., Кулікова Г.А. Міжнародне законодавство щодо забезпечення рівності прав і свобод жінок і чоловіків.....	144
Терещук М.М. Правове регулювання дистанційної освіти: європейський досвід.....	146
Росавицький О.О. Щодо правової освіти в Україні.....	149

СЕКЦІЯ 6

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Клочко А.О. Роль сучасних технологій у підвищенні цифрової компетентності здобувачів освіти.....	151
Musiichuk S.M. A vantages et inconvenients de l'apprentissage mixte pour la formation professionnelle des futurs spécialistes.....	153
Біліченко А.М. Використання інтернет-ресурсів у вивченні іноземної мови.....	156
Кириченко В.В., Сокиринська О.А. Проблеми освіти на тимчасово окупованих територіях.....	158
Коваленко А.Ю. Особливості регуляції емоційного стану здобувачів освіти фізичними вправами в умовах дистанційного навчання.....	159
Пономаренко Т. І. Професійна медіакомпетентність викладача ЗВО....	162